

Fra Center for Rusmiddelforskning: "Monitorering af misbrugsbehandling af unge under 18 år"

Indledning

Den viden, der eksisterer om behandling af unge under 18 år med et problematisk forbrug af rusmidler, er i Danmark ret begrænset. Hvilke profiler kan de unge gives - socialt og psykologisk - og hvilke forløb og effekter kan der knyttes til de forskellige profiler, er forskningsmæssigt stort set ubesvarede spørgsmål i Danmark. I den forbindelse har Center for Rusmiddelforskning (CRF) i samarbejde med flere behandlingsinstitutioner udviklet et kortlægningskema og et monitoreringsprogram, som kan danne grundlag for en undersøgelse af forskellige unge-profilers forskellige forløb og effekter.

Undersøgelsen vil i særlig grad fokusere på de unges sociale liv. En stor del af undersøgelsen vil derfor være en analyse af de unges sociale netværk (familie, venner, skole/arbejde, fritid, hjælpesystemet m.v.), hvilket vil blive sammenholdt med deres psykiske habitus, rusmiddelforbrug med mere. Der tages derfor udgangspunkt i bl.a. social netværksteori (se f.eks. Kirke, Deirdre M. 2006).

Mål

Målsætningen for projektet er at implementere en standardiseret monitoreringsmetode i en række kommunale behandlingstilbud i form af de af CRF udarbejdede kortlægningskemaer for hermed at skabe grundlag for etablering af en database og en kohorte af unge på ca. 3-400 personer, som kan følges over en årrække.

En anden målsætning er at udvikle et redskab, som kan anvendes af de relevante behandlingsinstitutioner til udredning, og som kan give vigtige informationer om, hvor indsatsen i særlig grad bør fokuseres. Med tiden vil det her blive muligt at identificere forskellige profiler, som har behov for særlige indsatser.

Metode

Som udgangspunkt kontakter CRF en række kommunale ambulante behandlingsinstitutioner telefonisk med henblik på at træffe aftale om et introduktionsmøde vedrørende kortlægningskemaet og CRF's hensigter i forhold til opbyggelse af forskningsdatabasen. Der tages indledningsvist kontakt til en række større kommuner for at få projektet i gang, herunder København, Ålborg, Odense, Randers og Esbjerg.

Såfremt disse er interesserede i at deltage, aftales og planlægges den nøjere implementeringsprocedure i samarbejde med kommunerne.

Deltagelse i forskningsprojektet er frivilligt og for at øge kommunernes motivation og muligheder for at indgå i projektet vil CRF tilbyde de deltagende kommuner forskellige former for support i forbindelse med implementering af monitoreringsværktøjet:

1. Konkret undervisning efter behov i brugen af kortlægningskema.

2. Faglig sparring og rådgivning i forhold til praktiske udfordringer i forbindelse med implementering af skemaet i behandlingsinstitutionerne.
3. It-support i form af introduktion til indtastningsprogram og eventuel kontakt til de kommunale it-afdelinger med henblik på it-mæssig koordinering med de lokale systemer.
4. Løbende formidling af projektets udvikling, indhentede resultater m.v., herunder også tilbud om mulighed for netværksprægede aktiviteter for de deltagende behandlingstilbud. Alle kommuner, også ikke deltagende, vil blive inviteret til informationsdage med henblik på at introducere projektet samt inspirere til også at deltage.

Til ovennævnte informationsmøder, iværksat af CRF, sætter centret fokus på at invitere en bred kreds af interessenter, herunder praktikere og ledende personer i de kommunale forvaltninger samt lokalpolitikere, således at muligheden for yderligere implementering og udvikling af evidensbaserede tilbud i kommunerne øges.

Fase 1

Første fase i projektet består i indsamling af data via udfyldelse af kortlægnings-skema. Behandlere eller visitatorer i behandlingstilbuddene udfylder kortlægnings-skemaet sammen med de unge ved indskrivning. Herefter indtastes data i CRF's program. Indtastningen tager ca. en halv time.

Kortlægnings-skema

Med henblik på at skabe mulighed for at besvare de i indledningen opridsede spørgsmål om unges rusmiddelforbrug har CRF udviklet en monitoreringsmetode indeholdende en skabelon, som blandt andet indeholder følgende spørgsmål til de unge:

- 1) Forbrug af rusmidler
 - a. Hvilke rusmidler
 - b. Hvem de indtages sammen med
 - c. Hvor de indtages
- 2) Netværk
 - Familie/plejefamilie/kæreste (hvor ofte ses de, graden af konflikt og støtte i kontakten)
 - Venner og fritidsaktiviteter (hvor ofte ses de, graden af konflikt og støtte i kontakten)
 - Professionelle såsom sagsbehandler, lærer, klubmedarbejder, pædagog, psykolog mm. (hvor ofte de ses, graden af konflikt og støtte i kontakten)
 - Beskæftigelse (hvor ofte de ses, graden af konflikt og støtte i kontakten)
 - Skole, højskole, efterskole, praktik m.m. (hvor ofte ses de, graden af konflikt og støtte i kontakten)
- 3) Vennernes/kærestens forbrug af rusmidler
- 4) Forældre og søskendes forbrug af rusmidler
- 5) Psykiske belastninger
- 6) Kriminalitet
- 7) Funktionen/adfærden i skolen

Fase 2

I anden fase af projektet gennemfører CRF opfølgningsinterview med de unge seks måneder efter endt behandling. Opfølgningsinterviewene forventes gennemført efter samme skabelon som ved indskrivning i behandlingstilbudet med enkelte tillægsspørgsmål der omhandler ADHD, selvskadende adfærd samt seksuelle krænkelser.

En forudsætning for, at opfølgningsinterview kan gennemføres, er, at behandlingstilbuddene ved den unges indskrivning i tilbuddet får et skriftligt samtykke til, at CRF må opsøge dem indenfor de første år, efter de har forladt behandlingen. Det er CRF's målsætning at gennemføre opfølgningsinterview med 75-80 % af de unge, som er udskrevet fra behandling. CRF påtager sig opgaven med at opsøge de unge med henblik på interview; der påhviler således ikke de kommunale tilbud andre opgaver end at opnå nævnte samtykke i forbindelse med gennemførelse af opfølgningsinterviewene. Samtykkeerklæringerne udarbejdes af CRF, således at disse opfylder de formelle krav til netop forskningsrelateret brug af indsamlede oplysninger/data.

Fase 3

I projektets tredje fase gennemføres kvalitative forskningsinterviews med en udvalgt gruppe af unge med særlige problemer/ressourcer. Centret forventer at gennemføre disse interview med ca. 25-50 unge.

Data fra såvel kortlægningsundersøgelse som opfølgningsinterview med mere vil blive analyseret ud fra de i indledningen nævnte hypoteser om sociale og psykologiske variable og hypoteser om udvikling af misbrug og afhængighed. Resultaterne vil som nævnt blive formidlet til de deltagende kommuner på CRF's formidlingsdage.

Centerleder Mads Uffe Pedersen vil være projektleder, og projektets praktiske side varetages af driftskoordinator på CRF, Marianne Bækbøl, som vil være fast ressource- og kontaktperson i forhold til kommunerne.

*Mads Uffe Pedersen
Centerleder
Århus, januar 2008*

*Marianne Bækbøl
Driftskoordinator*

Kirke, Deirdre M. 2006. *Teenagers and substance use - Social networks and peer influence*. New York: Palgrave Macmillan.